

สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา หรือโควิด-19 เป็นสถานการณ์ที่รุนแรงมากและส่งผลกระทบต่อไปทั่วโลก นอกจากเรื่องสุขภาพแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในวงกว้าง ผู้รับจ้างจำนวนมากต่างได้รับผลกระทบ รวมไปถึงผู้สูงอายุที่เป็นอีกกลุ่มที่ได้รับผลกระทบในอันดับต้น ๆ ด้วยเช่นกัน

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) จึงได้ร่วมกับสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ(วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) จัดการประชุมเวทีเสวนาระดมความคิดเห็น “โควิด-19 : ผลกระทบต่อการจ้างงานผู้สูงอายุและการเตรียมพร้อมผู้สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” ภายได้โครงการขับเคลื่อนกลยุทธ์เพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุและการสื่อสารสาธารณะเพื่อรองรับสังคมสูงอายุ โดยมี นายแพทย์ภูษิต ประคองสาย เลขานุการ มส.ผส. เป็นประธาน และมีผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัย นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุและการทำงานเข้าร่วม

ในเวทีเสวนามีวิทยากรซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำกรวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับผู้สูงอายุและการทำงาน ได้หยิบยกประเด็นสำคัญที่เป็นข้อค้นพบทางวิชาการหลายเรื่องมานำเสนอ ได้แก่ สถานการณ์ปัจจุบันกำลังแรงงานของกลุ่มผู้สูงอายุ โดย ผศ.ดร.เจลิมพล แจ่มจันทร์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ศึกษาวิจัยพบว่ากลุ่มผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนหรือร้อยละของผู้ที่ทำงานหรือมีงานทำมีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับในอดีต โดยที่ผ่านมาผู้สูงอายุที่ทำงานในชนบทมีสัดส่วนมากกว่าผู้สูงอายุในเขตเมืองมาโดยตลอด แต่ในปี 2547 ถึง ปี 2562 สัดส่วนผู้ที่ทำงานในเขตชนบทมีแนวโน้มลดลง แต่ผู้สูงอายุที่ทำงานในเขตเมืองมีสัดส่วนที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งกรุงเทพมหานครเป็นภูมิภาคเดียวที่มีแนวโน้มการทำงานที่เพิ่มสูงขึ้น และจากสถานการณ์ของโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อแรงงานผู้สูงอายุที่อยู่ในภาคเกษตรกรรม ภาคการค้าและการบริการ และผลกระทบทางอ้อมจากรั่วเรียนที่มีรายได้ลดลง ผู้สูงอายุจำนวนมากหนึ่งต้องหยุดทำงานมาดูแลลูกหลาน

โควิด-19 กระทบ แรงงานสูงวัย

หลาน

ดร.ณรรีฎุ ทิศลยบุตร สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) คาดการณ์ว่าแรงงานไทยมีความเสี่ยงที่จะตกงานสูงมากใน

อนาคต ซึ่งเมื่อดูจากข้อมูลสถานการณ์การทำงานเดือนเมษายน 2563 พบว่า จำนวนผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 62.5 จากเดือนที่ผ่านมา แต่ข้อมูลดังกล่าวมีตัวเลขผู้ที่ได้รับผลกระทบซ่อนอยู่

จำนวนมาก ซึ่งจากสถานการณ์ปัจจุบันทำให้จำนวนแรงงานผู้สูงอายุลดลง โดยผลกระทบที่

ได้รับเป็นการลดชั่วโมงการทำงาน และกลุ่มเสี่ยงที่จะตกงาน คือ กลุ่มที่ยังทำงานอยู่แต่รายได้ลดลง และกลุ่มที่ไม่มีรายได้เลย

ขณะที่ **ดร.ชลธิชา อัสว นรินทร์** วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้นำเสนอในเรื่องขีดความสามารถและประสิทธิภาพของแรงงานผู้สูงอายุในการสร้างสรรค์เศรษฐกิจไทย โดย

ได้ศึกษารูปแบบการจ้างงานของผู้สูงอายุในภาคเอกชนของไทย ในส่วนของการจ้างงานใหม่ ผลการศึกษาก่อนสถานการณ์โควิด-19 พบว่า ผู้สูงอายุมีโอกาสที่จะมีประสิทธิภาพการทำงานมากกว่า เมื่อเทียบเท่าแรงงานทั่วไป เมื่อพิจารณาด้านทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน โดยเฉพาะงานที่เน้นการบริหารจัดการในระดับสูง การใช้ทักษะวิชาชีพ การประสานงานและการเรียนรู้ จะเกิดความคุ้มค่าในการจ้างงาน แต่เมื่อเกิดสถานการณ์โควิด-19 ขึ้น แรงงานผู้สูงอายุเป็นกลุ่มแรกที่ถูกเลือกให้พักงานในธุรกิจประเภทงานบริการ ที่ต้องมีการติดต่อประสานงาน ด้วยเหตุผลที่อาจมีความเสี่ยงในด้านสุขภาพ ซึ่งทำให้แรงงานที่ได้รับผลกระทบต้องมีการปรับตัว เช่น หางานใหม่ ๆ หรือ ช่วยกิจการของครอบครัว

ด้าน **ศ.ดร.วรเวศม์ สุวรรณระดา** คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษาวิจัยในเรื่องการจ้างงานต่อเนื่องหรือการขยายอายุการทำงาน ความคาดหวังที่รอคอย พบว่าสถานประกอบการประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานที่มีฝีมือ ส่วนหนึ่งได้จ้างงาน

ผู้สูงอายุในลักษณะจ้างแบบต่อเนื่อง หรือคนที่เคยทำอยู่แล้วออกไป จ้างกลับมา โดยเลือกจากประสบการณ์ ความรู้และทักษะ ขณะเดียวกันก็มีความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน ซึ่งจากสถานการณ์โควิด-19 ทำให้รู้ว่าเทคโนโลยีเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้น นโยบายส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุ คงจะต้องมองนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะถ้านายจ้างมองเรื่องประสบการณ์ ทักษะ และสุขภาพเป็นหลัก สถานประกอบการต้องทำให้ถูกจ้างที่ทำงานอยู่ด้วยในปัจจุบันมีความพร้อมด้วยนโยบายสุขภาพและนโยบายพัฒนาทักษะขององค์กร

การพัฒนาฝีมือแรงงานในด้านต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะทักษะด้านไอที เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีช่องทางในการทำงานต่อแม้จะถูกพักงานจากสถานประกอบการ เช่น การทำงานส่วนตัวหรืองานออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาวิจัยและข้อคิดเห็นที่ได้รับจากการเสวนา มส.พส. จะได้นำไปสรุปหาแนวทางเพื่อวางแผนและกำหนดนโยบายในเรื่องการจ้างงานผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมและเตรียมพร้อมผู้สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ต่อไป.